

Alþýðusamband Íslands

Kaup og kjör

Hvernig byggjum við upp kaupmátt til lengri tíma í öruggum skrefum?

Á verkalýðshreyfingin að setja ákveðin viðmið um launakjör stjórnenda í fyrirtækjum í eigu lífeyrissjóða?

Hvernig byggjum við upp kaupmátt til lengri tíma í öruggum skrefum?

Borð 1

Launahækkunarir	Skattamál	Efnahagsmál
Höfða til ábyrgra hálaunahópa	Stöðva kennitölufلاك	Virkja lágmarksframfærsluviðmið.
Þak á hæstu laun	Auðlegðarskattur	Taka upp stöðugan gjaldmiðil.
Þátttaka í stjórnámálum	Hækka hátekjuskatt þrepin og persónuafslátt	Stöðugur gjaldmiðill
Tryggja jöfnun afraksturs vinnunnar	Tekjujöfnun með sköttum	Nothæfan gjaldmiðil
Réttlát tekjuskipting hvernig finnum við 0 punktinn	Setja þak á hagnað til að halda verðlagi í skefjum	Traustan gjaldmiðil og fast gengi.
Kjarasamningar taki gildi þegar gömlu falla úr gildi	Aukinn skatt á þá tekjuhæstu (sic)	Króna er ónýtt önnur viðmið.
Hægt að lifa á 40 stunda vinnuviku	Skatta ívilnanir í dreifbýli	Skiptum um gjaldmiðil
Krónutöluhækkun	Neysluskattar ekki á nauðsynjar.	Evra eða annar traustur gjaldmiðil.
Sambærilegar hækkunarir fyrir alla		Með því að taka upp stöðugri gjaldmiðil
Hækkun launa		Stöðugleiki, stöðugur gjaldmiðill
Miða við að hægt sé að lifa af á dagvinnulaunum		Öruggur gjaldmiðill skapar stöðugleika.
Dagvinnulaun dugi til framfærslu.		Fastgengi
Launamaður hafi mannsæmandi afkomu af 40 stunda vinnuviku		Óstöðugur gjaldmiðill, krónan, vinnur gegn hagsmunum okkar.
Launabreytingar í samræmi við efnahagsaðstæður og fast gengi		Of lítið hagkerfi miðað við lífistandard.
Háar kauphækkunarir á löngum tíma		Stefnumótun stjórnvalda í efnahagsmálum nái til langs tíma.
Með hægum kauphækkunum		Ábyrg stjórnsýsla
Ræða um laun eftir skatta sem viðmið		Horfa lengra fram í tímann en 4 ár.
Hækka lágmarkslaun í 320000 eftir skatta		Með því að viðhalda stöðugleika
Taka aftur upp vístölutryggingu launa		Halda niðri verðbólgu
Jafnlaunastefna með lagasetningu		Ábyrga efnahagstefnu stjórnvalda.

Niðurstöður hópavinnu 41. þings ASÍ 22. – 24. október 2014

Launahækkunar í öðru en peningum. Samgöngu, mennta, fjölskyldustyrki		Endurskoða útgjöld ríkisins.
Koma böndum á auðvald		Taka mið af stöðunni í þjóðfélaginu.
Er sameiginleg launastefna að eyðileggja möguleika til að byggja upp kaupmátt.		Verðtrygging burt.
Ávinnsla í lífeyrissjóði verði		Afnema verðtryggingu
Ávinnsla í lífeyrissjóði verði fryst í 3-5 ár t.d. og 12% gjaldið verði sett í launahækkunar.		Skipta auðlindum á jafnari hátt
		Auka kaupmátt, rauð strik, stöðugt gengi.
		Stöðugleika í efnahagsmálum
		Stöðugleiki
		Stöðugt gengi
Vinumarkaður	Eftirlit	
Lág verðbólga	Eftirlit að kjarasamningar haldi	
Aukið eftirlit og stöðva skattsvik	Virkara verðeftirlit	
Hækka persónuafslátt	Með jöfnum öruggum skrefum	
Skattamál persónuafsláttar	Eftirlit með verðlagi	
Hækkun persónuafsláttar	Neyslustýring	
Samstaða um aðgerðir gegn skerðingum	Eftirlit með tryggingakerfinu. Afnema tryggingar	
Samstaða allra á vinnumarkaði	Virkara samkeppniseftirlit	
Samstaða vera tilbúin í baráttu		
Koma því til skila að heildarkökunni þurfi að skipta rétt		
Deila heildarlaunakökunni með nýjum hætti		
Það sama gengur yfir alla		
Samfélagsleg ábyrgð		
Með því að ná sátt í samfélaginu um réttláta tekjuskiptingu		
Jöfnuður og jafnræði milli hópa og skilyrði		
Allir fái það sama í %		
Endurskoða hvernig laun verða til		

Samantekt 1. umferðar

Almenn samstaða um hækkun persónuafsláttar. Almenn ósk um nothæfan gjaldmiðil

Niðurstöður hópavinnu 41. þings ASÍ 22. – 24. október 2014

Aukin samstaða á vinnumarkaði. Hærri skatta á hátekjur. Eftirlit og samstaða með verðlagi og samkeppnismálum.

Samantekt 2. umferðar

Launahækkunir, ekki sátt um % eða krónu. Vilja geta lifað af dagvinnulaunum og ná sátt um launaskiptingu. Ná stöðugleika með fastgengi eða öðrum gjaldmiðli.

Samantekt 3. umferðar

Mikilvægt að horfa til lengri tíma með fjárlög. Traustur gjaldmiðill. Getað lifað á 40 stunda vinnuviku. Kjarasamningar taki gildi um leið og eldri detta út.

Samantekt 4. umferðar

Hækkun skattleysismarka. Fámenn þjóð. Vantar almennan stöðugleika hjá stjórnvöldum. Öllu breytt á 4 ára fresti. Vísitölutengja launin aftur.

Samantekt 5. umferðar

Auka kaupmátt með stöðugu gengi og varið með rauðum strikum. Endurskoða leikreglur í samfélaginu. Stytting vinnuviku, sömu laun, virkni og minnkun slyshættu auk þess að vera fjölskylduvænt. Stöðva kennitölufلاك og herða eftirlit.

Samantekt 6. umferðar

Stöðugleika í samfélaginu. Réttlát tekjuskipting. Virka verkalýðshreyfingu, beittari forrysta.

Borð 3

Kjaramál	Jöfnuður	Skattamál
Efla vinnustaða samninga	Jöfn tækifæri til menntunar	Engin VSK af barnafatnaði
Atvinnugreinasamningar	Með jöfnuði og stöðugu verðlagi	Útrýma svartri atvinnustarfsemi
Góð ávöxtun lífeyrisréttinda	Skipta því jafnar sem er til skiptana	Viðhalda skattþrepunum
Samningar til 3-5 ára	Símenntun metin til launa !	Endurskoða skattkerfið -> hækka skattleysismörk
Ábyrgð markmið og standa við þau	Með samstöðu og réttlátri skiptingu þjóðauðs	Lækka skatta á matvöru
Samið um krónutölu	Með stöðuleika allra í samfélaginu.	Lægra vöruverð
Ekki stór samflot félög fari fram sér	Jöfnuð milli landshluta.	Skoða skerðingarmörk lífeyris
Verðtryggð laun (gengi)	Skilgreina kaupmátt eftir kaupgetu	Lækkun vasks á barnaföt
Kaupmáttartrygging		Skatta auðlindir á réttlátan hátt
Athuga með launakjör ófaglærðs og faglærðs á norðurlöndum		Laga skattkerfið með hækkun persónuafsláttar
Samstaða við kjarasamninga		Hækka persónuafslátt

Niðurstöður hópavinnu 41. þings ASÍ 22. – 24. október 2014

Allir komið að borðinu. Atvinnurekendur, launamenn, konur og ríkið		Hækka persónuafslátt
Langtímasamningur að hluta. T.d. Launaliður		Barnabætur verði teknar út úr skattkerfinu
Afnám tekjutengingar, ellilífeyris og lífeyrisgreiðslna.		Skoða skerðingar barnabóta
Efnahagur	Verðtrygging	
Auka framleiðslu innanlands. Aukin atvinna	Ávöxtunar kröfur á innlánsreikningum x% lágmark	
Hagstæður vöruskiftajöfnuður	Mannsæmandi lánakjör	
Stöðugt efnahagsumhverfi	Lækka vexti	
Húsnæðismál	Afnám verðtryggingar	
Framleiða meira af neyslu okkar sjálfra	Að lækka stýrivexti	
Auka gegnsæi stjórnsýslunnar	Stöðugir vextir	
Afnám gjaldeyrishafta		
Laga/Breyta neysluvísitölugrunni		
Taka upp dönsku leiðina í húsnæðismálum		
Með inngöngu í ESB		
Halda verðlagi stöðugu		
Annar gjaldmiðill		
Skoða annan gjaldmiðil eða tengingu krónunnar við sterkan gjaldmiðil		
Skapa stöðugleika með stöðugu gengi		

Samantekt 1. umferðar

Umræðan snerist að mestu leyti um 4 flokka, skattamál, verðtryggingu, vexti og efnahags- og kjaramál. Þeir sem greitt hafi í lífeyrissjóð fái meira en þeir sem aldrei hafi greitt. Skoða þarf barnabótakerfið og bæta. Umræða var um tekjutengingu en skiptar skoðanir.

Samantekt 2. umferðar

Húsnæðismál, danska leiðin, öryggi í greiðslumálum. Fyrirtæki skipti arði til almenns launþega. Almennt vöruverð lækki. Kjaraviðræður, samstaða allra aðila á vinnumarkaði. Ekki aðrir frammúr. 3 hliða kjaraviðræður.

Samantekt 3. umferðar

Aðaláherslan, er á annan gjaldmiðil eða tengingu við annan. Ná stöðugleika, jöfn tækifæri til menntunar, óháð aldri og fjárhag. Endurskoða skattkerfið, minnkandi flækjustig, hækka persónuafslátt. Lengri kjarasamning um að endurskoða aðeins að hluta til launalið, styttri tíma, skoða með atvinnuvega(greina)samninga.

Niðurstöður hópavinnu 41. þings ASÍ 22. – 24. október 2014

Samantekt 4. umferðar

Endurskoða þarf skattkerfið. Endurskoða íslenska krónu, nýtt eða tengja við annan gjaldmiðil. Endurskoða þarf barnabótakerfið og lífeyrissjóðskerfið, þ.e. tekjutengingar sérstaklega.

Samantekt 5. umferðar

Þríhliða samningur, allir komi að samningarborðum. Kaupmáttartrygging launa. Jöfnun milli landshluta, vöruverð, húshitun. Atvinnugreinasamningar. Afnám tekjutrygginga, skerðinga lífeyris.

Samantekt 6. umferðar

Leggja áherslu á stöðugleika, ábyrga efnahagsstjórn. Samstaða upp allan launaskalann, yfir allar stéttir. Endurskoða gjaldmiðilinn. Auka framleiðni og út með svarta vinnu

Borð 5

Skattar	Framtíðarsýn	Tollar og gjöld
Hækka persónuafslátt	Markvissa framtíðarsýn	Afnema tolla af matvörum almennt
Hækka persónuafslátt		Leyfa aukinn innflutning af kjötafurðum og þessháttar
Með hækkun persónuafsl.		Hætta að flytja inn drasl
Lækkun skatta		
Nýta skattkerfið til að auka jöfnuð í samfélaginu		
Umgjörð samninga	LSR	Laun
Afnám gjaldeyrishafta opna fyrir erlenda fjárfestingu	Viðurkenna vandamálið, lífeyrissjóður ríkisins	Með hvetjandi launakerfi
Núll samskipti við ríkið í samningaviðræðum		Atvinnugreinar fá svigrúm til að axla ábyrgð á launum á viðkomandi grein
Með vopnum!		Jafna hlutfall hæstu og lægstu launa
Rauð strik samninga haldi. Aðgerðaráætlun klár, verði forsendubrestur		Vinna að jöfnuði í þjóðfélaginu. Hækka laun þeirra sem minna mega sín.
Samræming ASÍ, SA og Ríkis á hagtöluviðmiði		Að breyta samningsmódelinu þannig að útflutningsgreinarnar marki hvað sé til skiptana.
Búa til traust með upplýstri umræðu, hvað er kaupmáttur		Að ná samstöðu um að leiðrétta þann mismun í launahækkunum sem komu fram á þessu ári
Auknu lýðræði, umboði og þar með trausti		Með launabaki og lágmarkslaunum e. framfærsluviðmiði

Niðurstöður hópavinnu 41. þings ASÍ 22. – 24. október 2014

Fara undir stjórn Norðmanna!		Með sameiginlegum útreikningi á raunverulegri framfærslu. (Húsnæði, matarkaup. Annar rekstrarkostnaður) út frá lægstu launum
		Stefna að jöfnun lífskjara
Stöðugleiki	Atvinnulíf	Samvinna
Taka vald bankanna til að búa til peninga úr engu	Auka framleiðni, vinnuafli til að stytta vinnutíma og auka laun	Samræmd ákvarðanatáka á öllum sviðum - samræmdar aðgerðir
Afnema verðtryggingu fjárskuldbindinga og setja vaxtaþak og knýja þannig fram stöðugleika	Með meiri framleiðni	Með samvinnu sem flestra í þjóðfélaginu
Uppreiknum hækkunarir verðs vs. hlutfallslegan þrýsting.	Efling atvinnulífsins	Með samvinnu sátta allra á vinnumarkaði
Með launahækkunum sem rúmast innan þess svigrúms sem til staðar er	Stækka kökuna sem er til skiptana	Sátta þarf að ríkja í samfélaginu
Aðhaldi stéttafélaga að fjárlögum		
Ná tökum á verðbólgu !		
Halda verðbólgu í skefjum		
Forsendan er að stöðugleiki ríki í ríkisfjármálum		
Með almennum stöðugleika		
Með stöðugleika í efnahagslífinu		
Gjaldmiðill	Vextir og verðtr.	
Ekki útiloka upptöku annarra gjaldmiðla	Afnám verðtryggingu	
Alvöru gjaldmiðill gæti hjálpað	Lækka vexti	
Með upptöku annars gjaldmiðils t.d. Evru	Lækka vexti skoða 3,5% raunávöxtunarkröfu lífeyrissjóðanna	
ESB aðild	Lækkun vaxta Seðlabanka	
Skoða nýjan gjaldmiðil	Endurskoða ávöxtunarkröfu lífeyrissjóða	
Með stöðugri mynt jafnvel aðra mynt		
Skoða alvarlega nýjan gjaldmiðil		

Samantekt 1. umferðar

Sjá fundargerð

Niðurstöður hópavinnu 41. þings ASÍ 22. – 24. október 2014

Samantekt 2. umferðar

Rætt um afnám verðtrygginga og vaxtabak. Reikna út raunverulega framfærslu og miða lægstu laun við það. Stöðugan gjaldmiðil og bankarnir verði ábyrgari fyrir stöðugleika. Auka framleiðin til að stytta vinnuviku og hækka laun.

Samantekt 3. umferðar

Markviss framtíðarsýn, allra á vinnumarkaði, verðum að vera tilbúin að fara í átök.

Samantekt 4. umferðar

Gjaldmiðillinn örlagavaldur, þurfum traustari mynt. Þurfum að miða við raunverulegan framfærslukostnað. Samvinna og sátt mikilvæg.

Samantekt 5. umferðar

Vantar skýr langtímamarkamið, samvinna og sátt skipta miklu máli. Rauð strik og skýr viðbrögð við forsendubresti. Hækka lægstu laun hlutfallslega meiri en önnur laun. Hækka persónuafslátt. Horfa til hvernig hin Norðurlöndin hafa náð árangri í að byggja upp kaupmátt.

Samantekt 6. umferðar

Mikilvægt að auka framleiðni, mögulegt að stytta vinnutíma. Mikilvægt að fá traustan gjaldmiðil. Ná tökum á verðbólgu, þannig veður verðtrygging óþörf. Skoða afnám gjaldeyrishafta. Áhersla á kaupmátt, ekki launahækkarnir.

Borð 7

Forsendur	Sterk verkalýðshreyfing	Stjórnvöld
Afnema verðtryggingu	Breið sátt í samfélaginu og öllu vinnumarkaði, aukinn kaupmátt, lága verðbólgu	Nota skattkerfið til að auka kaupmátt
Stöðugt gengi	Samstarf við stjórnvöld um ábyrga efnahagsstefnu	Draga úr / afnema tekjutengingu barna og vaxtabóta
Stöðugt gengi	Samstaða og hætta að berja endalaust hvort á öðru	Innganga í ESB + Evra
Stöðugt gengi	Vera staðföst og ganga eins langt og þurfa þykir	Lækka matarskatt
Stöðugt gengi	Taka á rót vandans. Húsnæðis, heilbrigðismál	Afnema VSK á barnafatnað
Íslensk króna nothæf?	Semja um launahækkarnir í nokkrum skrefum	Virðisaukakerfið sé lögfest t.d. Lækka á barnaföt lyf og matvöru
Stöðugleiki	Hækka lægstu launin í þrepum	Við getum að mjög litlu leyti treyst á stjórnvöld vantraust
Stöðugleiki	Að laun hækki umfram verðbólgu	Flatan skatt
Stöðugt matarverð	Samkeppnisfærni íslensk atvinnulífs	Hækka persónuafslátt

Niðurstöður hópavinnu 41. þings ASÍ 22. – 24. október 2014

Halda niður verð í á matvöru og olíu		Taka vísitölu af húsnæðislánum
Viðhalda lágri verðbólgu		Afnema verðtryggingu
Til að tryggja stöðuleika þarf annan gjaldmiðil		Afnema verðtryggingu
Efla verðlagseftirlit - virkja neytendur		Að stjórnvöld standi við sínar skuldbindingar til að stuðla að jafnvægi
Aukin vitund neytenda		Aukin menntun
Öflugt verðlagseftirlit		Menntun
Stöðugt verðlag á vörur og þjónustu		Menntun, góð lífsskjör
Verðvernd		Herja þarf á svartamarkaðinn
Neytendavitund		
Finna út framfærsluviðmið sem ASÍ og fleiri geta verið sátt við		
Reikna þarf raunhæfan matarkostnað		
Húsnæðismál	Öruggur vöxtur kaupmáttur	Jöfnuður
Sterkt reglugerðarvirki um leigumarkað	Norræna módelið	Jöfnuður
Auka kaupmátt með húsnæði á viðráðanlegum kjörum	Að auka kaupmátt	Þak á hæstu launin
Lækka húsnæðiskostnað t.d. með stofnun „not for profit“ leigufélaga og þjónusta við félagsmenn sem leigja sbr. tryggingar o.fl.	Jöfn kjör á alla	Hækka lægstu launin meira til að minnka bilið á milli lágstétt & miðstétt
Efla kaupleigu markað		Krónutöluhækkun á laun í næstu lotu
Skilaboð til stjórnarmanna í lífeyrissjóðum. Fasteignaleigufélög.		Krónutöluhækkun
		Krónutöluhækkun
		Krónutöluhækkun
		Verkföll
		Takmarka hversu mikið hæstu launin mega hækka sbr. lægstu launin
		Búa til hvata fyrir atvinnulífið til að hækka ekki verð t.d. Að stjórnvöld lækki rafmagns, hita og eldsneytiskostnað
		Sá tími er liðinn að ASÍ leggi upp hinar stóru línur í kjarasamningum
		Ekki farið í samræmda launastefnu
		Krónutala og %

Niðurstöður hópavinnu 41. þings ASÍ 22. – 24. október 2014

		Með rauðum strikum á vísitölu
		Kaupmáttur byggist upp með samspili af kauphækkun og ytri aðstæðum
		Auka kaupmátt meira hjá láglaunafólki
		Skipta launakökunni
		Vísitölutryggð
		Reyna að jafna kjör
		Öflugt verðlagseftirlit

Samantekt 1. umferðar

Umræða hópsins fór um víðan völl. Gengisstöðugleiki væri grundvallarforsenda lengri tíma kaupmáttar. Sækja þyrfti jöfnuð, lækka launabil milli hæstu / lægstu launa. Það ætti að gera með krónutöluhækkunum. Þó mætti ekki að raska samkeppnisstöðu íslensks atvinnulífs.

Samantekt 2. umferðar

Umræðan snéri að jöfnuði og stöðugleika. Matvara er dýr en hækkun persónuafsláttar gæti nýst til jöfnuðar. Stöðugt gengi grunnforsenda. Norræna líkanið getur nýst til kaupmáttar aukningar en þörf á samstöðu.

Samantekt 3. umferðar

Sjá fundargerð

Samantekt 4. umferðar

Í umræðunni kom fram mikil áhersla á hækkun persónuafsláttar og þannig á jöfnuð. Hækka lægstu laun í þrepum öruggum skrefum með krónutölu og % hækkun. Einnig var lýst áhyggjum af stöðu húsnæðismála. Gamla verkamannabústaðarkerfið.

Samantekt 5. umferðar

Mikil áhersla á að verja lægstu laun og það væri einungis hægt með samstöðu félaga. Stöðugleiki væri stærsti ávinningurinn t.d. ESB - þar sköpuðust sterkar umræður um réttlæti gegn stöðugleika að lokum væri lyklatríði að bæta aðstæður á húsnæðismarkaði og stofna leigufélög.

Samantekt 6. umferðar

Sjá fundargerð

Atkvæði (10 stig eða fleiri) af borðum: 1 – 3 – 5 – 7

78	Hækka persónuafslátt
38	Traustan gjaldmiðil og fast gengi
28	Skoða annan gjaldmiðil
22	Auka kaupmátt, rauð strik, stöðugt gengi.
14	Nýr gjaldmiðill
14	Stöðugt gengi

Niðurstöður hópavinnu 41. þings ASÍ 22. – 24. október 2014

13	Afnám verðtryggingar
12	Markviss framtíðarsýn
11	Kaupmáttartrygging, verðtrygging launa
10	Afnám tekjut. á lífeyrisgr.
10	Allir koma að borðinu atvinnurekendur, launamenn, konur og ríkið þríhliða samninga
10	Horfa lengra fram í tímann en 4 ár
10	Með samvinnu og sátt allra á vinnumarkaði
10	Taka upp stöðugan gjaldmiðil
10	Taka vald banka til að búa til peninga úr engu af þeim

Á verkalýðshreyfingin að setja ákveðin viðmið um launakjör stjórnenda í fyrirtækjum í eigu lífeyrissjóða?

Borð 2

Megin markmið lífeyrissjóða	Hámarks viðmið	Eignarhlutur
Að ávaxta sjóð sjóðsfélaga	Ekki að setja fasta tölu	Fá fyrirtæki sem lífeyrissjóðir eiga í á Íslandi
Það sem er sett inn á viðkomandi að fá út, með 3.5%	Laun stjórnenda hækki ekki meira en laun launþega	Sendu út skýr skilaboð til fyrirtækja um að lífeyrissjóðirnir fjárfesta ekki í fyrirtækjum m/óhófleg stj. laun (stjórnendur og stjórnir)
Siðferðisleg ábyrgð . Stefnumörkun frá A-Ö	Vinnumarkaðurinn er lagskiptur, sjöfaldur launamunur á milli hæsta og lægsta	Þurfum að skoða samkeppnisvinkilinn
Kallað eftir siðferði	Launamunur innan fyrirtækis ekki meiri en þrefaldur	Virk eigendastefna
Tryggja ávöxtun sjóðanna samt.	Ef tók eru á setja viðmið	Eftirlit með viðmiðum
	Setja reglur um laun stjórnanda í fyrirtækjum	Kynna sér viðmið forstjóra almennt, á Íslandi
	Góð laun en með þaki	Ákvörðun um laun stjórnenda verði falin þeim sem við veljum sem „okkar“ fulltrúa
	Setja hámark	Eftir hlut lífeyrissjóðsins
	Skilgreining um hámark	Hver er eignarhlutur
	Já setja ákveðin viðmið	Setja skilyrði um hæfi stjórnenda í fyrirtækjum sem lífeyrissjóðirnir fjárfesta í
	Nauðsynlegt að hafa viðmið	

Niðurstöður hópavinnu 41. þings ASÍ 22. – 24. október 2014

	Já. Taka mið af íslenskum veruleika og öðrum launum innan fyrirtækis	
Árangurstenging		
Móta stefnuna þannig að árangurstenging launa sé í samræmi við langtímamarkmið en ekki skammtímamarkmið		
Fákeppni á stjórnendamarkaði		
Árangurstenging, ná til hópsins alls		
Biðlaun stjórnanda á að greiðast eftir útkomu félaga		
Há laun tryggja ekki góða afkomu		
Árangurstengt		
Árangurstengt		
Árangustengja		
Starfsmenn njóti hagnaðar á móti stjórnendum		

Samantekt 1. umferðar

Nauðsynlegt að setja ákveðin viðmið en þarf þá að vinna launagreiningu á kjörum stjórnenda almennt á Íslandi til þess að þau séu raunhæf. Ekki skynsamlegt að setja fasta krónutölu, það er einnig háð stærð og eðli fyrirtækis.

Samantekt 2. umferðar

Hópurinn var sammála um að horfa til þess meginmarkmiðs að að ávaxta fé sjóðfélaga og ná hámarksárangri því þyrfti að vanda val fulltrúa í stjórnnum fyrirtækja en mikilvægt væri jafnframt að gæta að siðfræði og hafa ákveðin viðmið í launum.

Samantekt 3. – 6. umferðar

Ekkert

Borð 4

Áhrif á ávöxtun	Rammi	Bein stýring
Hlutverk lífeyrissjóðs er að hámarka ávöxtun og ef að við bindum hendur stjórnenda gæti fækkað verulega í fjárfestingarkostum	Lífeyrissjóðir eiga að hafa áhrif hvað varðar launastefnu fyrirtækjanna	Upphæðarmörk t.d. miðað við margfeldi lágmarkslauna
Betri ávöxtun til lengri tíma	Kaupbónusar eiga að vera fyrir alla starfsmenn eða engan	Já, ekki margföld laun alm. launamanna
Nei – ég tel það geta dregið úr ávöxtun	Setja reglur um eigendastefnu eða leiðbeinandi stefnu frekar en beinar tilskipanir	Já, og eitt ákveðið þak sett á laun þeirra

Niðurstöður hópavinnu 41. þings ASÍ 22. – 24. október 2014

Ef það verður gert gæti það minnkað arðsemi lífeyrissjóða	Rúmar reglur gætu verið til bóta	Já – ákveðið margfeldi af lágmarkslaunum
Nei – vel rekið fyrirtæki. Góð laun – Ávöxtunar von	Setja þarf ramma með skýrum viðmiðum þar með talið bónusgreiðslur	Já – þak á ofurlaun
Fjárfesting	Lægstu laun innan fyrirtækja verði ekki lægri en sem svarar 20% af launum stjórnenda	Þak á ofurlaun
	Setja ramma um kjör stjórnarmanna og stjórnenda	Já – sömu % hækkunar stjórnenda og verkalýðs
	Já en verða að vera samkeppnisfær	Já ekki hærra en laun forsætisráðherra
	Já – skapa eðlilegan og sanngjarnan launamun milli allra starfsmanna og stjórnenda	Miða við raunverulega afkomu ft.
	Já lægstu laun séu að lágmarki 20% af þeim hæsta	Já, viðmið t.d. 10x lágmarkslaun
	Taka meðallaun starfsmanna í ft. og borga æðsta stjórnanda ekki meira en 3.-4. laun þeirra	Já ca 3 m á mánuði
	Deila hagnaði á milli allra starfsmanna ft.	Þak á ofurlaun mest (5) x laun lægsta launamanns
	Tengdum launum starfsmanna	Halda umræðunni um launakjörin á lofti
Mögulegt?	Hafa áhrif á umræðu	Annað
Upp að vissu marki, miðað við eignarhald	Setja ramma sem lagt er fram til samþykktar hjá stjórn	Já setja fordæmi
		Já
		Já
		Já eru ekki allir starfsmenn undir slíkum viðmiðum
	Skoða t.d. fjárfestingarstefnu Noregs með olíusjóðinn. Setja skýrar kröfur	
		Betra að stýra launum en eru ekki allir starfsmenn undir slíkum viðmiðum – lækka meðalaldur sjóðanna
Geta kannski haft áhrif í gegnum kaup og sölu á hlutabréfum	Skoða aðrar fyrirmyndir	Setja reglugerð. Ef laun stjórnenda fara yfir settar reglur, þá sekta, selja
Það gæti reynt erfitt í erlendum fyrirtækjum	Já, eiga að leiða umræðuna – kostir vs. gallar	Með kaupum og sölu á fyrirtækjum
Ekki viss um að það sé undir okkur komið	Eigum ekki að vera „silent partner“ – gefa sjóðsfélögum rödd – spyrja þá	Burtu með öll ofurlaun
Við ofurefli að etja		Skattleggja ofurlaun út af borðinu
		Almennt þak á ofurlaun

Niðurstöður hópavinnu 41. þings ASÍ 22. – 24. október 2014

Nei		
Nei – það á að hámarka arð sjóðanna		
Nei – gæti haft áhrif á gæði stjórnenda		
Nei verkalýðsfélag er til að hækka laun		

Samantekt 1. umferðar

Skiptar skoðanir. Vilja beita lífeyrissjóðum en mikil hræðsla við skakka ávöxtun. Vandasamt og spurning um möguleika. Skoða, þörf á lagabreytingum.

Samantekt 2. umferðar

Snúast um siðferði – ávöxtun hefur ekki áhrif á hana til lengri tíma, horfa frekar til mismunar milli starfsmanna fyrirtækis. Erfitt að ná samkomulagi við atvinnurekanda. Horfa frekar á launastefnu fyrirtækis.

Samantekt 3. umferðar

Mikilvægt að röddin heyrist. Siðareglur sem horft er til. Skoða hvert dæmi á skynsaman hátt. Skoða hvernig aðrir gera t.d. olíusjóður Noregs. Tengja lægstu laun við hæðstu innan fyrirtækis. Horfa til launastefnu / aðhald.

Samantekt 4. umferðar

Ábyrg umræða án upphrópana. Eðlileg umræða og við eigum að vera þátttakendur. Horfa til bónusa – áhættusækni og starfslokasamninga. Þarf að breyta lögum um fjárfestingar. Horfa til launastefnu en ekki einstakra aðila.

Samantekt 5. umferðar

Hafa áhrif á launastefnu – launauppbyggingu innan fyrirtækja. Rödd sem við eigum að beita – vekja umræðu. Launastefnu – þar með talið bónusar og starfslokasamningar. Varúð, ekki taka umræðuna með upphrópunum og höfnunum. Bónusar fyrir alla ef eru.

Samantekt 6. umferðar

Siðareglur og markmið um launastefnur. Þarf mjög mörg áhrifamál. Gagnsæjar stefnur um fjárfestingar. Upplýsingagjöf er lykill að umræðu. Fjárfesting á fyrst og fremst að taka mið af arðsemi. En sjálfsagt Að taka siðfræði inn jöfnuna. Starfslokasamningar og bónusar = sama gildi um alla. Hafa áhrif – vera ekki hliðhollur hluthafa.

Niðurstöður hópavinnu 41. þings ASÍ 22. – 24. október 2014

Borð 6

Reglur	Laun	Siðferði
Já en gæta þarf hagsmuna lífeyrissjóðanna	Launaákvörðun kemur ofanfrá og er í % af launum eða hlutfalli forstjóra/stjórnenda	Lífeyrissjóðum ber að ávaxta fé félagsmanna
Stéttarfélög eiga að skipa stjórnarmenn í hlutfalli eignar í sjóðunum	Árangurtengd laun með þaki	Nei þak heftir fyrirtæki í samkeppni
Setja fulltrúa lífeyrissjóða í stjórnir	Árangurstengja laun sem virka niður til starfsmanna	Siðareglur eru til staðar hjá öllum a.m.k. flestum sjóðum Nei. Treystum stjórnarmönnum
Já setja viðmið og skilyrði að hafa áhrif í stjórnnum fyrirtækjanna. Hafa fulltrúa	Já, hafa viðmið ? lágmarkslaun	Ákveðin mörk munu aldrei halda til lengdar
Árangurstengd laun sem virka bæði upp og niður	Já, launakjör mega t.d. ekki fara yfir x 3!	Að setja ákveðin mörk mun koma stjórnnum sjóða í vanda
Launakjör miðuð við íslenskan veruleika – ekki bónusa byggða á froðu	Setja launapak sem margfeldi af lágmarkslaunum fyrirtækis til að mynda hvata til kjarabóta bæði niður og upp.	Senda skýr skilaboð
Laun séu í takt við launapróun	Setja launapak sem 10föld lágmarkslaun viðkomandi fyrirtækis	Siðferði að leiðarljósi
Skilgreina skýra stefnu varðandi starfskjör æðstu stjórnenda í fyrirtækjum þar sem lífeyrissjóðir eru að fjárfesta	Já	Að selt verði í fyrirtækjum ef brotið er gegn reglum um hámarkslaun
Setja reglur um eigendastefnu, eða leiðbeinandi stefnu, frekar en beinar tilskipanir	Já setja fram óskir	
Já, árangurstenging sem horfir yfir lengra tímabil en 1 ár	Já en hvernig?	
Afnema kauprétti og kaupréttarsamninga hjá fyrirtækjum	Já upp að vissu marki	
Já lífeyrissjóðir eiga að setja viðmið	Já, hafa ákveðin viðmið ekki hærrí en forsætisráðherra	
	Já að hámark miðast við laun forsætisráðherra	
	Já, t.d. með því að þau verði ákveðið margfeldi af miðgildi launa á alm.. vinnumarkaði	
	Ein tala, ekki nefndarlaun t.d.	
	Að vera í takt við fólkíð í landinu	
	Ekki fjárfesta þar sem ofurlaun eru ráðandi	

Niðurstöður hópavinnu 41. þings ASÍ 22. – 24. október 2014

Samantekt 1. umferðar

Sameiginlega geta lífeyrissjóðirnir haft áhrif sbr. hlutafjárútboð Eimskips.

Samantekt 2. umferðar

Spurningin rétt orðuð? Hefði hún átt að vera ; hvernig á verkalýðshreyfingin að setja?? Einn hélt fram að ekki væri hægt að setja fram reglur um hámarkslaun m.a. vegna þeirrar ávöxtunarkröfu sem gerð er. Almennu voru menn sammála um að reglur þyrfti að setja um málið og að það væri hægt. Ástæða til að fresta umræðunni fram yfir gjaldeyrishöft?

Samantekt 3. umferðar

Hópurinn var ekki tilbúinn til að nefna viðmið, hvorki með margfeldi af lágmarkslaunum né t.d. launum forsætisráðherra. Hópurinn var sammála um að verkefnið væri erfitt í útfærslu en framkvæmanlegt með skýrri stefnu í launamálum með siðferði að leiðarljósi.

Samantekt 4. umferðar

Laun forstjóra endurspegli launastrúktúr fyrirtækis. Mikil reiði á meðal fólks með ofurhækkun hjá stjórnendum á meðan almennir launamenn fá 2,8%. ASÍ setji skýra eigendastefnu fyrir stjórnarmenn sína í lífeyrissjóðum með siðferði að leiðarljósi.

Samantekt 5. umferðar

Sjá fundargerð. Hópurinn var sammála um að hafa siðferði að leiðarljósi. Jafnframt var hann sammála um að erfitt væri að grípa inni en rétt væri að halda umræðunni á lofti.

Samantekt 6. umferðar

Hópurinn vill að fyrirtæki í eigu lífeyrissjóða myndi sér samræmda launastefnu, með gott siðferði að leiðarljósi. Stjórnendur fyrirtæka axli ábyrgð í samræmi við laun.

Borð 8

Já með viðmiðum	Viðmiðin	Sprotafyrirtæki
Lífeyrissjóðir setji sér almennar siðareglur og sýni samfélagslega ábyrgð við fjárfestingu í Ft.	% af hagnaði fyrirtækis	Þátttaka sjóða í nýsköpun
Setja fyrirækjum siðferðisleg viðmið í gegnum stjórnir lífeyrissjóða	Leiðbeinandi stefna fremur en tilskipun	Stjórnir
Fylgjast með kjörum stjórnenda með skoðanakönnunum	Fjórfold meðaltals laun í viðkomandi fyrirtæki	Ábyrgð
Ef umbunakerfi er í fyrirtæki nái það til allra - ekki bara stjórnenda	Ef þeir, þau brjóta þau viðmið sem hafa verið sett fari þau frá	Framtakssjóður skoða með laun stjórnenda

Niðurstöður hópavinnu 41. þings ASÍ 22. – 24. október 2014

Jú það er jú við sem borgum: Ef vel er gert þá má meta eftir getu hvers og eins	7.feldi markaðslauna forstjóri/stjórnarform. 14-feldi lágmlauna Maxout efra 7-feldi meðalt. fyrirtækis	Stjórnendur beri ábyrgð á sínum störfum
Gera þarf greinarmun á reglubundnum launum og „bónusum“	Hreyfingin setji viðmið um hlutfall hæstu og lægstu launa	Já þeir sem vinna fá mest, stjórnendur minnst
Já taka hækkunum ASÍ	Að laun stjórnenda fari eftir stærð fyrirtækja og árangri	Já þeir sem eru í hlutastarfi eða nefndum fái hlutfall af launum
Já það þarf að setja skýrar reglur fyrir þá: setja þak á launin	Já 7 x markaðslaun 3 mill/mán	Já og þeir sem byrja nýir fari á byrjunarlaun skv. taxta VR og þeir sem eru í annarri vinnu fái hlutalaun skv. vinnuframlagi
Já, en hafa viðmiðið rúmt	Já 14 x lágmarkslaun 3 mill/mán	
Já setja mörk ?	Hámark 3. mill á mán	
Já, og hafa þá einhver viðmið	5 x hærra en lægstu laun	
Já þá er hægt að hafa áhrif á launakjör í öðrum fyrirtækjum	Já það á að vera skoðun hreyfingarinnar hver launakjör eru almennt í fyrirtækjum	
Já marka stefnu	Sem eigendur, eigum við að hafa skoðun á launauppbyggingu í viðkomandi fyrirtæki	
Já þarf viðmið sem taki mið af launum í landinu		
Nei of flókið	Lausnir	Án yfirflokks
Lífeyrissjóðir eiga bæði í íslenskum og erlendum fyrirtækjum	Afnema gjaldeyrishöft. Auka skilvirkni markaðarins	Þarf að vera hluti hluthafastefnu
Nei, en hún á að ákveða kaup í fyrirtækjum á grundvelli hegðunar þeirra	Afnám gjaldeyrishafta stuðlar að heilbrigðum hluta- og fjármálamarkaði, kemur í veg fyrir bóluhagkerfi	Kaupa ekki í hlutfjárútboði ef laun forstjóra er úr takti við laun í landinu
Nei það verður að viðmiði til hækkunar		
Nei ekki skipta sér af		
Nei of erfitt að ákveða viðmið		
Nei hvar á að setja mörkin		
Nei enginn fæst í störf		

Samantekt 1. umferðar

Almennt já, en niðurst. þarf um viðmiðin sem er erfitt á ná samstöðu um. ákv. tala? En leiðsögn ASÍ og SA þarf.

Samantekt 2. umferðar

Leiðbeiningar til stjórnarmanna lífeyrissjóða um það hvar mörkin eiga að liggja því stjórnarmenn mega ekki tala sig saman um ákv. línu. Lína þarf að vera sett af

Niðurstöður hópavinnu 41. þings ASÍ 22. – 24. október 2014

verkalýðshreyfingunni. T.d. ASÍ þing setur normið, siðareglur eru settar og stjórnarmenn eiga að fylgja þeim. Kalla eftir siðgæði SA manna sem eru í stjórnnum lífeyrissjóða. Jafnt skal yfir alla ganga.

Samantekt 3. umferðar

Engin einstaklingur það öflugur að hafa þessi „ofurlaun“ er ekki þess virði. Ranghugsun sem er í gangi. Breyta þarf „græðgisgeni“ Viðmiðstölur í skattakerfi þarf að breyta. Breyta þarf möguleika á „sjálftöku“ stjórnenda. Setja þarf skýrar reglur um laun stjórnenda, ekki bara tölur heldur líka hlunnindi. Erfitt að nefna ákv. tölur, siðareglum sem eru í gildi þarf að fylgja.

Samantekt 4. umferðar

Að málum sé fylgt eftir að eitthvað sé gert úr hlutum. Fara eftir þeim viðmiðum sem sett eru. Sekta þá sem brjóta reglur, kjósa út þá stjóra sem ekki fylgja eftir reglum. Erfitt að setja viðmið um ákv. krónutölu á laun, leggja á meiri áherslu á siðferðisleg viðmið.

Samantekt 5. umferðar

Ath. mörk varðandi íslensk og erlend fyrirtæki sem lífeyrissjóðir eiga í. Gjaldeyrishöft hafa áhrif. Komum okkar sjónarmiðum áfram með siðferðislegum viðmiðum. Ofurlaunum þarf að breyta. Hægt er að gera breytingar, beita okkur, en opna þarf á umræðuna um að ofurlaun séu ekki í lagi.

Samantekt 6. umferðar

Siðareglur og afnám gjaldeyrishafta það sem skiptir máli. Siðferðisleg ábyrgð á ekki að vera á herðum almennings. Eigum ekki að láta allt yfir okkur ganga, almenningur á ekki að láta misbjóða sér.

Atkvæði (10 stig eða fleiri) af borðum: 2 - 4 – 6 - 8

39	Setja siðferðileg viðmið í gengum stjórnir lífeyrissjóða
25	Senda skýr skilaboð
24	Eigum ekki að vera "silent partner" - gefa sjóðsfélögum rödd
22	Setja reglur um eigendastefnu eða leiðbeinandi stefnu frekarar en beinar tilskipanir
21	Já marka stefnu, viðmið og mörk
20	Launakjör miðuð við ísl. veruleika ekki bónusa byggða á froðu
20	Siðferði að leiðarljósi
19	Bein stýring
18	Starfsmenn njóti hagnaðar á móti stjórnendum
16	Nei - það á að hámarka arðsemi sjóðanna
16	Rammi um siðferði
13	Já setja ákveðið viðmið
13	Kalla eftir siðferði
12	Senda út skýr skilaboð til fyrirtækja um að lífeyrissjóðirnir fjárfesta ekki í fyrirtækjum með hófleg stjórnendalaun
12	Skoða t.d. fjárfestingarstefnu olúsjóðs Noregs - setja viðmið
12	Viðmið um hæstu og lægstu laun fyrirtæka í eigu lífeyrissj.

Niðurstöður hópavinnu 41. þings ASÍ 22. – 24. október 2014

- 12 Lífeyrissjóðir setji sér almennar siðareglur og sýni samfélagslega ábyrgð við fjárf.í fyrirtækjum
- 11 Ákvörðun um laun stjórnenda verði falin þeim sem við veljum sem "okkar" fulltrúa
- 11 Laun stjórnenda hækki ekki meira en laun launþega
- 11 Launamunur innan fyrirtækis ekki meiri en þrefaldur
- 11 Lífeyrissjóðir eiga að hafa áhrif á launastefnu fyrirtækja
- 11 Skilgreina skýra stefnu v. starfsf. æðstu stjórnna
- 11 Sem eigendur eigum við að hafa skoðun á launauppbyggingu viðsk. fyrirtækis
- 10 Já, taka mið af íslenskum veruleika og öðrum launum innan fyrirtækisins
- 10 Árangurstengja laun sem virka niður til stafsmanna
- 10 Afnema gjaldeyrishöft auka skilvirkni markaðarins, stuðlar að heilbrigði hluta- og fjármálamark.